VADLĪNIJAS VECĀKIEM
BĒRNU APRŪPES NODROŠINĀŠANAI
Dānijas Karalistē

Cilvēktiesību aizstāvji uzskata, ka Dānijas Karalistē (turpmāk – Dānija) ir viens no labākajiem bērnu tiesību aizsardzības modeļiem un, lai gan arī tajā iespējami robi, vecākiem bērnu aprūpe vienmēr jāveic ar vislielāko rūpību. Bērnu tiesības aizsardzības sistēma var tikt uzlabota, tāpēc šīs vadlīnijas neaptver pilnīgi visus noteikumus.

Vecākiem, kuri kopā ar bērniem dodas uz ārzemēm, it īpaši uz ilgu laika posmu, lēmums par aizceļošanu jāpieņem pārdomāti, izvērtējot visus iespējamos riskus, ar kuriem var nākties saskarties pašiem un bērniem.

Ir jāapzinās, ka ārvalstī, piemēram, Dānijā, arī attiecībā uz iebraucējiem, neatkarīgi no to pilsonības, darbosies attiecīgās ārvalsts jeb konkrētāk Dānijas likumi. Respektīvi, uz bērnu aprūpi un viņa vecāku tiesībām un pienākumiem attiecas tās valsts normatīvie akti, kurā viņi atrodas.

PADOMI VECĀKIEM AR BĒRNIEM VAI BĒRNU APRŪPĒTĀJIEM,
KĀ VEICINĀT BĒRNA LABKLĀJĪBU UN AUDZINĀT BĒRNU ATBILSTOŠI DĀNIJAS TIESĪBĀM:

PIRMS IZCEĻOŠANAS
Īpaši svarīgi pirms pārcelšanās uz Dāniju ar bērnu, ir nodrošināt, ka:

EIROPAS SAVIENĪBA
LATVIJAS REPUBLIKA
PASE

Bērnam un vecākiem ir derīgi **personu apliecinošie dokumenti**;

Pārceļoties uz ilgāku laiku – **ir parakstīts darba līgums, noteikta dzīvesvieta** (parakstīts īres līgums);

Bērnam jau iepriekš ir atrasta piemērota izglītības iestāde, viņš tajā reģistrēts, un nodrošinātas valodas (Dānijā oficiālā valoda ir tikai dāņu) apgūšanas iespējas;

Apzināta veselības aprūpes iestāde, kurā var vērsties saistībā ar bērna veselību, bērns reģistrēts pie ģimenes ārsta;

Ģimenē ir apzināts radu, draugu vai paziņu atbalsta loks, kas var sniegt atbalstu, ja tas nepieciešams.

BĒRNU APRŪPE UN UZRAUDZĪBA

Saskaņā ar Dānijas likumu vecāku atbildībā ir bērni un jaunieši, kas jaunāki par 18 gadiem, ja vien viņi nav precējušies.

Likums paredz arī, ka aizgādības (aizbildnības) tiesību turētājam jārūpējas par bērnu un lēmumi par bērna personīgajiem apstākļiem jāpieņem, vadoties no bērna interesēm un vajadzībām. Bērnam ir tiesības uz aprūpi un drošību, un pret viņa personību jāizturas ar cieņu, un viņš nedrīkst tikt pakļauts miesas sodam vai citai pazemojošai attieksmei.

BANK
4356 xxxx xxxx 1342
06/24

Vecākiem ir pienākums uzturēt bērnu līdz 18 gadu vecumam vai arī līdz 24 gadu vecumam, ja jaunietis turpina pilna laika studijas. Ja tiesa konstatē, ka vecāks bērnu vai jaunieti neuztur, tā var noteikt, ka vecākam jāmaksā bērna uzturlīdzekļu maksājumi.

Bērnam, ja nepieciešams darba attiecībām, kabatas naudas izsniegšanai vai tamlīdzīgiem mērķiem, ir ļoti vienkārši atvērt bankas kontu bankā, tomēr līdz 18 gadu vecumam to viņa vietā jādara pilngadīgai personai. Tomēr no 15 gadu vecuma bērns var brīvi rīkoties ar nopelnīto vai saņemto naudu, piemēram, no ziedojumiem vai mantojuma.

BĒRNU ATSTĀŠANA BEZ UZRAUDZĪBAS

Dānijas likumos nav noteikti ierobežojumi bērna atstāšanai mājās, tomēr vecākiem jāraugās, lai situācijā, kad **bērns tiek atstāts mājās viens pats, bērns netiek pakļauts jebkādam riskam.**

Bērna, kurš ir pārāk mazs, lai par sevi rūpētos (piemēram, paēdinātu), **atstāšana bez uzraudzības var tikt uzskatīta par bērna pamešanu novārtā**. Vecākiem, kuriem ir nepieciešamība atstāt bērnus vienus ir rekomendējams atrast bērniem aukli vai vienoties ar kaimiņiem, ka tie uzturas bērnu dzīvoklī vai arī pieņem bērnus pie sevis, kamēr vecāki ir prom.

Atstājot bērnus vienus mājās, tiem **jāpastāsta par veselības un ugunsdrošības riskiem**, kā arī jānodrošina ar kontaktinformāciju, kur vērsties nelaimes gadījumā.

VARDARBĪBA ĢIMENĒ
un pašvaldības pieejamā palīdzība vardarbības gadījumā

Vardarbība ģimenē ir aizliegta.

Pašvaldībām vispārīgi jānodrošina, ka ikvienam tiek dota **iespēja saņemt bezmaksas konsultācijas**, tostarp sievietēm un vīriešiem, kas ir vardarbības upuri.

Dānijas pašvaldībām ir pienākums piedāvāt atbalstu un konsultācijas, kā arī **10 stundu psiholoģiskās konsultācijas** arī tām sievietēm, kuras atrodas attiecīgajās patversmēs vai krīzes centros saistībā ar vardarbību ģimenē. Turklāt pašvaldībām ir pienākums piedāvāt psiholoģisku palīdzību arī bērniem, kuri attiecīgajās patversmēs vai krīzes centros atrodas kopā ar māti.

Pašvaldībām ir arī pienākums **piedāvāt pagaidu izmitināšanas iespējas vīriešiem un sievietēm ar sociālām problēmām**, kuri nevar palikt mājās vai kuriem nav māju. Pagaidu naktsmītnes ir patversmes, kas paredzētas no vardarbības cietušiem vīriešiem.

Papildus pašvaldību sniegtajiem sociālajiem pakalpojumiem vairākas NVO saņem valsts finansējumu, lai **piedāvātu bezmaksas ambulatorās konsultācijas vardarbībā ģimenē cietušām sievietēm un vīriešiem.** Turklāt vardarbības ģimenē upuri var sazināties ar nacionālo palīdzības līniju, ko uztur valsts dienests "Dzīvo bez vardarbības" (Lev Uden Vold). Uzticības tālrunis ir pieejams diennakti un konsultāciju laikā tiek sniegti norādījumi vardarbības upuriem.

BĒRNU DISCIPLINĒŠANA

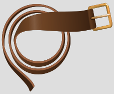

Aizliegts pret bērniem izmantot vardarbīgus audzināšanas līdzekļus. Vardarbība, kas var notikt starp ģimenes locekļiem, un tiek uzskatīta par vardarbību ģimenē, aizliegta arī attiecībā uz bērniem. Bērns no vardarbības vienmēr cieš emocionāli, arī gadījumos, kad pret viņu netiek vērsta fiziska vardarbība - piemēram, dzirdot un redzot vecāku strīdu.

Emocionāla vardarbība ir- bļaušana, bērna kritizēšana, sarkasms pret bērnu, draudu izteikšana, bērna apzinātu pašnovērtējuma samazināšana, emocionāls aukstums pret bērniem, nereālistiska un nepiemērota mērķu izteikšana bērnam.

Bērna pamešana novārtā ir gadījumi, kad bērns tiek pamests apstākļos, kas bērnam sagādā nozīmīgu kaitējumu, vai attīstības traucējumus, kas rodas no nepietiekamas pamatvajadzību (ēdiens, siltums, apģērbs, higiēnas vajadzību apmierināšana, intelektuālu stimulācija, uzraudzība un drošība, uzmanība un saikne ar pieaugušajiem, un nepieciešamā medicīniskā aprūpe) nodrošināšanas.

Traucējumi novārtā pamesta bērna attīstībā ir novērojami, salīdzinot bērna spējas un uzvedību ar tā vienaudžiem. **Bērni, kas cieš no vardarbības ģimenē, bieži sastopas ar problēmām skolā un sociālajā saskarsmē**, parādās problēmas bērnu uzvedībā, viņu emocionālajā un garīgajā veselībā.

Sociālais dienests var konstatēt vardarbību ģimenē vai bērna nepamatotu sodīšanu vai pamešanu novārtā, izvērtējot to, cik lielā mērā tas iespējams attiecīgajā ģimenē, konstatējot kādas fiziskas vai psiholoģiskas pazīmes bērnam un visbeidzot, veicot padziļinātu pārbaudi par bērna ģimeni.

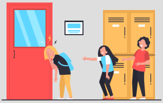

Problēmas bērnam var rasties gan mājas, gan ārpus mājas, gan skolas u.c. apstākļos, tāpēc vardarbības novēršana ģimenē ir ļoti svarīga. Bērni bieži arī izvairās izteikt savas bailes vai piedzīvoto vardarbību ģimenē citiem, tajā skaitā citiem ģimenes locekļiem.

VARDARBĪBAS GADĪJUMOS ĢIMENĒ – lieciet bērnam iziet no istabas, izsaukt policiju, doties pie kaimiņiem, kuri ir uzticami.

BĒRNA IZGLĪTOŠANA

- **Dānijā bērniem nav obligāti jāapmeklē pirmsskolas izglītības iestāde**, bet saskaņā ar Dienas aprūpes likuma 23. pantu pašvaldībām ir pienākums nodrošināt pirmsskolas izglītību visiem bērniem, sākot ar 26 nedēļas vecumu līdz pamatskolas sākumam. **Dānijā izglītība ir obligāta visiem bērniem un jauniešiem vecumā apmēram no 6 gadiem līdz 16 gadiem.** Bērns jāreģistrē pirmsskolas klasei viņa sestās dzimšanas dienas kalendārajā gadā vai noteiktos gadījumos – viena gadu pirms vai pēc sestās dzimšanas dienas.Tas attiecas uz bērniem, kas dzīvo Dānijā, un bērniem, kas dzīvo Dānijā vismaz sešus mēnešus.

- Neatkarīgi no tā vai izglītība tiek saņemta valsts nodrošinātajā skolā, privātskolā vai mājās (mājas izglītības ietvaros), izglītība ir individuāls izvēles jautājums, **galvenais nosacījums- jānodrošina izglītības standarti**. Līdz ar to obligāta ir izglītība kā tāda, ne skola.

- Visiem skolas vecuma bērniem ir **tiesības uz bezmaksas mācībām pamatskolā un vidusskolā**. Par maksu vecāki var arī ļaut saviem bērniem apmeklēt privātskolas.

BĒRNA AIZSARDZĪBA

Dānijas likumi paredz dažādus ierobežojumus bērniem. Šajās vadlīnijās nav uzskaitīti visi ierobežojumi, bet ir sniegts ieskats ierobežojumu veidos. Vecākiem pašiem ir jānoskaidro, vai bērns var piedalīties dažādos pasākumos, vai veikt kādas darbības, pirms to bērnam atļaut.

Darba attiecībās – bērnus līdz 18 gadu vecumam nedrīkst nodarbināt šādās jomās- ar bīstamiem instrumentiem, iekārtām vai bīstamiem darba procesiem. Viņi nedrīkst sākt darbu pirms pulksten 6.00 un nedrīkst beigt vēlāk par 14.00 skolas dienās, izņemot gadījumus, kad jaunietis strādā kopā ar pieaugušo. Maksimālais nedēļas darba laiks nedrīkst pārsniegt 40 stundas.

Bērni vecumā no 13 līdz 15 gadiem **drīkst nodarbināt tikai viegliem darbiem**, ne ar mehānismiem. Darba laiks skolas dienās nedrīkst pārsniegt 2 stundas. Citās dienās viņiem ir atļauts strādāt līdz 7 stundām dienā (brīvdienās - ne vairāk kā 35 stundas nedēļā).

Bērni **līdz 13 gadu vecumam nedrīkst strādāt, izņemot kultūras un mākslas aktivitātes** (tādas aktivitātes kā sports, teātris, reklāma, radio un TV, koncerti). Iepriekš jāsaņem policijas atļauja, kas, izskatot pieteikumu, ņem vērā vecumu, veselību, sociālo vidi, ārstēšanas biežumu utt.

Bērns var būt **krimināli atbildīgs** no 15 gadu vecuma

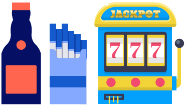

Personas jaunākas par 18 gadiem nedrīkst ienākt **kazino**.

Stipru **alkoholisko dzērienu** pārdošana ikvienam, kas jaunāks par 20 gadiem, ir aizliegta.

Tabakas izstrādājumus aizliegts iegādāties personām, kas nav sasniegušas 18 gadu vecumu.

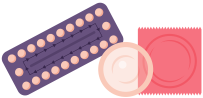

Nav ierobežojumu, kādā vecumā bērns var iegādāties **kontracepcijas līdzekļus**. Bērniem noteiktais legālais reproduktīvais vecums ir 15 gadi. Stājoties dzimumattiecībās ar jaunāku personu, tas var tikt uzskatīts par kriminālpārkāpumu.

DĀNIJAS PAŠVALDĪBAS IESTĀŽU IESAISTE BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS JAUTĀJUMOS

Dānijā pašvaldības ir atbildīgas par īpaša atbalsta sniegšanu bērniem un jauniešiem līdz 18 gadu vecumam un viņu ģimenēm saskaņā ar Dānijas likumu par sociālajiem pakalpojumiem. Pašvaldībām ir arī vispārējs pienākums uzraudzīt bērnu un jauniešu dzīves apstākļus pašvaldībā.

Palīdzības sniegšana mērķis bērniem un jauniešiem ar īpašām vajadzībām ir nodrošināt tādiem bērniem un jauniešiem tādas pašas personīgās attīstības, veselības un kā neatkarīgo pieaugušo dzīves iespējas kā citiem bērniem un jauniešiem.

Ir svarīgi, lai atbalsts tiktu sniegts agrīnā stadijā un pastāvīgi, lai visas sākotnējās problēmas, kas skar bērnu vai jaunieti, pēc iespējas tiktu novērstas mājās vai tuvākajā vidē. Īpašos apstākļos pašvaldības domei var būt svarīgi apsvērt bērna vai jaunieša izņemšanu no mājām, lai nodrošinātu bērna vai jaunieša veselību un attīstību. Pašvaldības domes lēmums par bērna vai jaunieša nodošanu aprūpē ārpus mājas ir atkarīgs no aizgādības (aizbildnības) tiesību turētāja (vecāka) un jaunieša, kurš ir vecāks par 15 gadiem, piekrišanas.

Ja aizgādības (aizbildnības) tiesību turētājs (vecāks) vai jaunietis, kurš ir 15 gadus vecs, neatbalsta lēmumu nodot bērnu vai jaunieti ārpusģimenes aprūpē, **pašvaldības Bērnu un jauniešu komiteja var pieņemt lēmumu par bērna vai jaunieša ievietošanu ārpusģimenes aprūpē**. Bērnu un jauniešu komiteja var pieņemt šo lēmumu tikai tad, ja pastāv acīmredzams risks, ka bērna vai jaunieša, kas jaunāks par 18 gadiem, veselībai vai attīstībai tiks nodarīts liels kaitējums, un ja ir pamatots pieņēmums, ka problēmas nevar atrisināt, kamēr bērns vai jaunietis atrodas mājās.

Bērnu un jauniešu komiteja ir īpaša komiteja, kurā ir tiesnesis, divi bērnu eksperti un divi pašvaldības padomes locekļi. Aizgādības (aizbildnības) tiesību turētājam (vecākam) un bērnam vai jaunietim, kas ir 12 gadus vecs, ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību un trešo personu palīdzību, ja lietu izskata Bērnu un jauniešu komiteja. Puses, to advokāti un trešās personas arī ir tiesīgas paust viedokli komitejā pirms lietas izlemšanas.

Bērnu un jauniešu komitejas lēmumus var apstrīdēt Nacionālajā sociālo apelāciju padomē (Ankestyrelsen/National Social Appeals Board) aizgādības (aizbildnības) tiesību turētājs (vecāks) un bērns vai jaunietis vecumā no 12 gadiem. **Pusēm ir tiesības saņemt bezmaksas juridisko palīdzību**, un tās var izvēlēties, vai saņemt trešās personas palīdzību.

Aizgādības (aizbildnības) tiesību turētājs (vecāks) un bērns vai jaunietis vecumā no 12 gadiem var pārsūdzēt Nacionālās sociālo apelāciju padomes lēmumu rajona tiesā. Arī šeit tiek piemērotas tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību.

Pašvaldībai jāpiedāvā atbalsta persona vecākiem, kuru bērni tika ievietoti ārpusģimenes aprūpē. Atbalsta personas uzdevums ir uzklausīt un atbalstīt vecākus. Pašvaldība lemj arī par citu atbalstu vecākiem bērna prombūtnes laikā. Atbalstam un palīdzībai jābūt vērstai uz to problēmu risināšanu, kas izraisīja bērna izņemšanu no ģimenes un palīdzības sniegšanu vecākiem nodrošināt viņu bērniem vislabāko aprūpi, kad bērns vai jaunietis atgriežas mājās, ja nepieciešams vai tikšanās ar bērnu laikā, kad bērns ir izņemts no ģimenes.

JA ESAT NONĀCIS DĀNIJAS KOMPETENTO IESTĀŽU REDZESLOKĀ SAISTĪBĀ AR BĒRNU APRŪPES JAUTĀJUMIEM

Likumā ir noteikts pienākums jebkuram **ziņot kompetentajai iestādei**, ja tiek novērota situācija, ka bērna tiesības tiek pārkāptas.

Ģimenei nonākot kompetento iestāžu redzeslokā ir **svarīgi sadarboties ar sociālo dienestu pārstāvjiem**, kuri vēlas palīdzēt ģimenei un bērnam, uzklausot viņu bažas par bērnu, un ieteikumus konkrētās problēmas risināšanai.

Īpaši svarīgi ir **saprast - ko tieši kompetentie dienesti vēlas, kā arī pilnībā saprast jebkādu dokumentu saturu, kurus nepieciešams parakstīt**. Ja valodas zināšanas nav pietiekamas, nekavējoties jāziņo sociālajam darbiniekam, ka nepieciešama tulka palīdzība. Nedrīkst parakstīt dokumentus, kuru saturs nav saprotams. Jālūdz iespēja konsultēties ar juristu pirms dokumenta parakstīšanas.

Gadījumā, ja persona nonāk sociālo dienestu redzeslokā, **uzbrukums nav labākā aizsardzības forma** – nesadarbošanās un sociālo darbinieku apvainošana var radīt iespaidu, ka persona nerīkojas adekvāti, nespēj rādīt labu saskarsmes paraugu bērnam, kā arī var radīt aizdomas par agresiju ģimenē, kas var tikai veicināt sociālo dienestu pieņemt lēmumu bērnu no ģimenes izņemt.

Ja personai ir ieteikts apmeklēt **atbalsta grupas vecākiem**, no vardarbības cietušajām sievietēm vai dusmu savaldīšanas kursus, ieteicams iesaistīties un mēģināt iegūt maksimālo, ko no šādiem kursiem var apgūt, lai uzlabotu savas ģimenes situāciju. Nesadarbošanās un ieteikumu ignorēšana var radīt tikai negatīvu iespaidu.

Ieteikums ir **apmeklēt visas sarunātās sanāksmes** par bērna aprūpi, būt punktuāliem, informēt iepriekš, ja kādu iemeslu dēļ nav iespējams ierasties.

Ja persona nonāk sociālo dienestu redzeslokā, un šajā brīdī kopā ar bērnu atgriezīsies Latvijā, Dānijas vietējā pašvaldība vai sociālais dienests var **ziņot par to Latvijas kompetentajām iestādēm**, tostarp Tieslietu ministrijai, kuras iesaistīsies, lai pārliecinātos, vai bērni ir drošībā, un var lūgt veikt pārbaudes ģimenē Latvijā.

JA BĒRNS IZŅEMTS NO ĢIMENES VAI UZSĀKTA TIESVEDĪBA PAR BĒRNA APRŪPES JAUTĀJUMIEM

VĒSTNIECĪBA

Jāinformē Latvijas vēstniecība Dānijas Karalistē (**embassy.denmark@mfa.gov.lv**; darba laikā tālrunis: **+45 39 276 000**) un Latvijas Republikas Tieslietu ministrija (**pasts@tm.gov.lv**) par ierosināto tiesvedību, jānorāda savi un bērna dati, kā arī sociālā darbinieka un advokāta kontakti. **Jāmeklē juridiskā palīdzība pēc iespējas agrīnā lietas stadijā**.

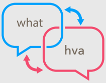

Ja svešvalodas zināšanas nav pietiekošas, **jāinformē** sociālais darbinieks, ka **ir nepieciešams tulks**.

Jāapsver iespēja **lūgt tiesu nodot lietas izskatīšanu Latvijas kompetentajām iestādēm** pēc iespējas agrākā tiesvedības stadijā.

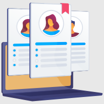

Jānosauc sociālajam darbiniekam vairākus ģimenes locekļus vai citas piemērotas personas no draugu vides, kuri varētu uzņemties rūpes par bērnu, ja tiks nolemts, ka bērnu pagaidām nevar nodot atpakaļ vecāku aprūpē. Jānosauc un precīzi jāuzraksta šo personu vārdi, uzvārdi, dzīvesvietas adreses un tālruņa numuri.

Dānijas likumā par sociālajiem pakalpojumiem ir noteikts vispārējs pienākums pašvaldībām nodrošināt, ka **ikvienam tiek dota iespēja saņemt bezmaksas konsultācijas**.

Aizgādības (aizbildnības) tiesību turētājam (vecākam) un bērnam vai jaunietim, kas ir 12 gadus vecs, ir tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību un trešo personu palīdzību gan, kad jautājums par bērnu aprūpi tiek skatīts Bērnu un jauniešu komiteja, gan Nacionālās sociālo apelāciju padomē vai rajona tiesā.

TIESLIETU MINISTRIJA VAR PALĪDZĒT: Tieslietu ministrija var palīdzēt: kad informācija par ģimenes lietu nonākusi tās redzeslokā, ministrija var pieprasīt informāciju no iestādēm Latvijā par vecāku pagātni, apzinot bērna radiniekus, kuri varētu uzņemties rūpes par bērnu, lūgt bāriņtiesai veikt šo personu izvērtējumu aizbildņa statusam un minētos dokumentus nosūtīt ārvalsts iestādēm.

Detalizētāka informācija par Tieslietu ministrijas un citu Latvijas kompetento iestāžu kompetenci situācijās, kad no Latvijas valstspiederīgo ģimenes ārvalstī izņemts bērns, vai, kad tiek saņemta informācija, ka bērnam nodrošināta ārpusģimenes aprūpe ārvalstī, pieejama Starpinstitucionālās sadarbības vienošanās par Latvijas valstspiederīgo bērnu tiesību aizsardzību ārvalstīs: https://www.tm.gov.lv/lv/informacija-par-bernu-tiesibu-aizsardzibu-arvalstis.

DĀNIJAS NORMATĪVIE AKTI BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS JOMĀ[1]

- Dānijā bērna un vecāka personiskās un mantiskās attiecības regulē likums **Par vecāku atbildību un saziņu/saskarsmi** (*Lov om forældremyndighed og samvær*)[2]. Proti, tā saucamas aizgādības (vecāka aizbildnības) tiesības Dānijā tiek definētas kā vecāku atbildība (vara, forældremyndighed). Vecāku atbildības turētājam ir noteikti pienākumi un tiesības, turklāt lēmumi jāpieņem, ņemot vērā bērna intereses un vajadzības; viņam ir arī tiesības rīkoties bērna juridiskos un finansiālos jautājumos.
- Uz bērniem, kas jaunāki par 18 gadiem, attiecas arī **aizbildnības noteikumi**, kurus var atrast likumā par aizbildnību (Værgemålsloven)[3].
- Lielā nozīme ir arī likumam **Par sociālajiem pakalpojumiem**.
- Maternitātes un paternitātes jautājumi atrunāti **Likumā par bērniem** (*Børneloven*)[4].
- **Detalizētākā informācija** pieejama pielikumā pievienotajā aprakstā par bērniem draudzīgu tiesu sistēmu (*Child friendly justice*).

---

[1] Oficiālā informācija par Dānijas likumiem (pārsvarā tikai dāņu valodā) pieejama: https://www.retsinformation.dk/. Dažu likumu tulkojumi pieejami: https://jura.ku.dk/bibliotek/.

[2] Likuma teksts dāņu valodā: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/1814.

[3] Likuma teksts dāņu valodā https://www.retsinformation.dk/eli/lta/1995/388.

[4] Likuma teksts dāņu valodā: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2001/460.

NODERĪGA INFORMĀCIJA

Bērnu uzticības tālrunis

🌐 116 111

Bērnu tiesībsarga (ombudsmena) birojs (dāņu valodā):

🌐 https://boernekontoret.ombudsmanden.dk/

Dānijas parlamentārais ombudsmens (tiesībsargs):

🌐 https://en.ombudsmanden.dk/#cp-title

Nacionālā palīdzības līnija "Dzīvo bez vardarbības" *(Lev Uden Vold)* 1888:

🌐 https://levudenvold.dk/hjaelp-og-radgivning/national-hotline/national-hotline-in-english/

Ģimenes tiesību aģentūra *(The Agency of Family Law)*:

🌐 https://familieretshuset.dk/en

Organizācija *"Save the Children Denmark"*:

🌐 https://redbarnet.dk/om-red-barnet/save-the-children-denmark/

Nacionālā bērnu padome *(The National Council for Children)*:

🌐 https://www.brd.dk/english

Informācija par **mediācijas iespējām Dānijā** pieejama Eiropas Savienības tiesiskās sadarbības portālā:

🌐 https://e-justice.europa.eu/64/EN/mediation_in_eu_countries?DENMARK&member=1

Informācija par **bērna tiesībām tiesvedības procesā** pieejama Eiropas Savienības tiesiskās sadarbības portālā:

🌐 https://e-justice.europa.eu/35998/LV/rights_of_minors_in_court_proceedings?DENMARK&init=true

Juridiskās palīdzības sniedzēja (advokāta) meklēšanas rīks:

🌐 https://www.advokatsamfundet.dk/english/find-a-lawyer/

Liels klāsts ar aprakstiem par **tiesībām un dažādiem padomiem, dzīvojot Dānijā,** it īpaši pirms pārcelšanas, pieejams *"Life in Denmark"* mājaslapā:

🌐 https://lifeindenmark.borger.dk/

Atbalsta portāls (mājaslapa) **meitenēm vecumā no 12 līdz 24 gadiem** (dāņu valodā):

🌐 https://girltalk.dk/

Atbalsta portāli (mājaslapas) **bērniem saistībā ar kiberdrošības un citiem jautājumiem** (dāņu valodā):

🌐 https://cyberhus.dk/

🌐 https://headspace.dk/

Portāls (mājaslapa) **par brīvprātīgo darbu bērnu tiesību jautājumos** (dāņu valodā):

🌐 https://bornsvilkar.dk/

Šim materiālam ir tikai rekomendējošs raksturs.

Informāciju 2021. gada 20. septembrī apkopoja Tieslietu ministrija.

Lūdzam informēt Tieslietu ministriju par būtisku informāciju vai izmaiņām, kas būtu jāiekļauj materiālā, nosūtot e-pastu uz pasts@tm.gov.lv ar norādi: vadlīnijas vecākiem.